

15. 5. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Dočkají se krypto-podnikatelé zřízení bankovních účtů?

Již bezmála dva roky čeká v Poslanecké sněmovně na projednání novela zákona o platebním styku, která má za cíl přiznat podnikatelům právo na zřízení platebního účtu, obdobně jako je tomu nyní u spotřebitelů. Vláda však k návrhu záhy po jeho předložení vydala negativní stanovisko – je tedy otázkou, kdy bude návrh projednán a zda má vůbec šanci na přijetí. V únoru letošního roku tak poslanci předložili novelu, která navrhuje přiznat právo na zřízení platebního účtu pouze krypto-podnikatelům. V čem se nový návrh liší a co by v praxi znamenal?

Právo na zřízení platebního účtu přiznává spotřebitelům zákon o platebním styku již od roku 2018. Česká legislativa tak dostala požadavku vyplývajícímu ze směrnice, která toto právo přiznává spotřebitelům oprávněně pobývajícím v členském státě EU. Poskytovatelé platebních služeb dnes musí spotřebitelům (splňujícím zákonné podmínky) zřídit na jejich žádost základní platební účet, respektive navrhnout uzavření smlouvy o jeho zřízení. Tu s nimi přitom nesmí vypovědět a účet zrušit, nedojde-li k některé ze zákonem předvídaných situací, například k hrubému porušování smlouvy.

Právo podnikatelů na zřízení platebního účtu

Původně navrženou [novelou](#) zákona o platebním styku zamýšleli poslanci právo spotřebitelů na platební účet rozšířit také na podnikatele. Poskytovatelé platebních služeb by podle novely měli povinnost zřídit základní platební účet na žádost také živnostníkům nebo právnickým osobám. V důvodové zprávě k návrhu přitom předkladatelé novelu odůvodňovali právě snahou zabránit možné diskriminaci podnikatelů, zejména právnických osob, na bankovním trhu čistě na základě jejich předmětu činnosti.

Předložený návrh však podle stanoviska vlády zasahuje do smluvní volnosti poskytovatelů platebních služeb, kteří mají právo rozhodnout se, zda a s kým vstoupí do smluvního vztahu. Vláda také upozorňovala, že takto plošné garantování práva na účet by mohlo znamenat povinné zřizování účtů společnostem, které mají nejasný, rizikový nebo jinak problematický předmět podnikání, nebo tzv. skořápkovým společnostem, čímž by zásadně došlo k narušení plnění povinností poskytovatelů platebních služeb, kteří by dané účty povinně zřizovali (typicky právě v oblasti prevence praní špinavých peněz a financování terorismu).

Výjimečné postavení podnikatelů s virtuálními aktivy

Přestože vláda nepodpořila původní návrh, přiznávající obecně právo na účet také podnikatelům, s přibývajícím počtem hráčů na trhu služeb v oblasti kryptoměn (příp. jiných kryptoaktiv) se však debata obnovila – právě tyto podnikatele (např. kryptosměnárny nebo kryptoburzy) totiž problém s obtížným přístupem k platebním účtům pálí nejvíce.

Aktuální znění zákona o platebním styku přitom ukazuje, že když je vůle, prolomení této smluvní volnosti je i v podnikatelské sféře možné – sami poskytovatelé platebních služeb totiž mají podle aktuálního znění zákona o platebním styku již nyní právo na přístup k platebním účtům. To prakticky znamená, že banky a další úvěrové instituce jsou povinny s nimi uzavřít smlouvu o platebním účtu, a

to za objektivních, nediskriminačních a přiměřených podmínek, které jim umožní poskytovat platební služby efektivně a bez překážek.

Možnost odmítnout uzavření či vypovězení smlouvy je přitom (podobně jako u spotřebitelů) zákonem významně omezená - prakticky tedy musí dojít k naplnění stanovených předpokladů, typicky k situaci, kdy by uzavření či neukončení smlouvy pro banku představovalo porušení nějakého právního předpisu (nejčastěji zákona upravujícího opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu). Odmítnutí uzavření smlouvy či její vypovězení je pak v každém případě nutné odůvodnit, a navíc oznámit ČNB, jakož i vysvětlit dotčenému poskytovateli platebních služeb.

Velmi úzký, a silně regulovaný, okruh podnikatelů má tak právo na zřízení platebního účtu již nyní. Kvůli zmíněným těžkostem, které v současnosti zažívají podnikatelé poskytující služby v oblasti kryptoměn, tak poslanci nově [navrhují](#), aby byla tato ochrana rozšířena právě na ně (resp. slovy návrhu zákona na „*osoby poskytující služby spojené s virtuálním aktivem*“). Tito podnikatelé by tak měli zajištěn přístup k platebním účtům za stejných podmínek jako poskytovatelé platebních služeb, přičemž speciální úprava základního účtu pro spotřebitele by zůstala nedotčena.

Budoucnost plošného práva na platební účet pro podnikatele obecně tak stále zůstává nejistá, avšak změn by se v brzké době mohli dočkat ti podnikatelé, kteří čelí při zřizování účtů největším překážkám. Novela přitom počítá s účinností změn ve stejnou dobu, kdy by měla nabýt účinnosti také evropská regulace služeb souvisejících s virtuálními aktivy, což nový návrh činí z pohledu legislativců přeci jen přijatelnější.

Mgr. Jana Hajdučková,
advokátní koncipientka

Mgr. Roman Fabiánek,
advokát

Deloitte.
Legal

[Deloitte Legal s.r.o., advokátní kancelář](#)

Churchill I
Italská 2581/67
120 00 Praha 2 - Vinohrady

Tel.: +420 246 042 100
e-mail: legalcz@deloittece.com

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [AI omnibus](#)